

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32770>

Özet

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YIYE-II), yetişkinlik dönemindeki bireylerin romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerini ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu envanter, Bowlby'nin bağlanma teorisi çerçevesinde tanımlanan iki temel boyutu, yani **ilişki kaygısı** ve **ilişki kaçınması** boyutlarını deşlendirmektedir. Ölçeğin Türk örnekleminde yapılan psikometrik deşlendirmesi, iki faktörlü yapıya yüksek düzeyde iç tutarlılık ve geçerliğe sahip olduğunu göstermiştir. Toplam 36 maddeden oluşan YIYE-II, yetişkin bağlanma boyutları için güncel ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yetişkin bağlanması, bağlanma kaygısı, bağlanma kaçınması, yakın ilişkiler, psikometrik özellikler, ölçek uyarlama, YIYE-II.

Yazarlar

Emre Selçuk, Gökhan Günaydın, Nebi Sümer, Aslı Uysal.

Amaç

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin (YIYE-II) temel amacı, yetişkin bağlanma boyutlarını Türk kültürü bağlamında güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır. Ölçek, özellikle romantik ve yakın ilişkilerde deneyimlenen **bağlanma kaygısı** ve **bağlanma kaçınması** düzeylerini tespit etmeyi hedefler.

Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçeğin yapısal bütünlüğünü koruyarak, Türk örnekleminde kullanıma uygunluğunu ve psikometrik standartlara uygunluğunu deşlendirmek üzere gerçekleştirilmiştir. Çalışma, bu yeni ölçüm aracının Türkiye'deki araştırmacılar için kullanıma sunulmasına olanak tanımıştır.

Yapı

Ölçek, yetişkin bağlanma teorisi temelinde geliştirilmiştir. Bu modelde, bağlanma stilleri genellikle iki temel boyut (kaygı ve kaçınma) üzerinden incelenir. Bu boyutlar, bireyin kendine ve başkalarına yönelik içsel çalışma modellerini yansıtır ve yakın ilişkilerdeki davranışları ve beklentilerini belirler.

Kaygı Boyutu: Bu boyut, bireyin ilişkilerinde terk edilme korkusu, onaylanmama endişesi ve aşırı yakınlık ihtiyacı gibi duygularla karakterize edilen duyguliyet düzeyini ölçer. Yüksek kaygı, genellikle kişinin öz-deşerine dair üpheleri ve partnerinin ulaşılabilirliği hakkındaki

belirsizliği içerir.

Kaçınma Boyutu: Bu boyut, bireyin yakın ilişkilerden duyduğu rahatsızlığı, duygusal bağımsızlık arayışı ve duygusal mesafeyi koruma eğilimini ölçer. Yüksek kaçınma, partnerine güvenmekte zorlanma, duygusal yakınlıktan kaçınma ve kendini yeterli görme eğilimi ile ilişkilidir.

Geçerlik

YIYE-II'nin geçerlik çalmaları, ölçek alt boyutlarının ilgili psikolojik yapılarla beklenen yönlerde ilişkiler gösterdiğini ortaya koymuştur (Yapısal Geçerlik ve Ölçüt Bağılantı Geçerlik).

Kaygı Boyutu İlişkileri: Kaygı boyutu, **özsaygı** ve **ilişki doyumu** gibi yapılarla istatistiksel olarak anlamlı ve olumsuz yönde bir ilişki sergilemiştir. Bu, kaygılı bakan bireylerin genellikle kendilerine daha düşük değer biçtiği ve ilişkilerinden daha az tatmin olduğu bulgusunu desteklemektedir. Buna karşın, **onaylanmama kaygısı**, **ayrılık kaygısı** ve baskılarının memnun etme eğilimi ile olumlu yönde ve anlamlı bir ilişki göstermiştir.

Kaçınma Boyutu İlişkileri: Kaçınma boyutu da benzer şekilde **özsaygı** ve **ilişki doyumu** ile olumsuz yönde anlamlı bir ilişkiye sahiptir. Bu durum, kaçınmacı bireylerin yakınlık kurmaktan kaçındıkları için ilişkilerinde düşük doyum yaadıkları ve iare eder. Öte yandan, bu boyutun **onaylanmama kaygısı** ve **yalnızlıktan hoşlanma** ile olumlu yönde ilişkili olduğu saptanmıştır.

Güvenirlilik

YIYE-II, hem iç tutarlılık hem de zamana bağlı istikrar açısından yüksek düzeyde güvenirlik özelliklerine sahip olduğunu kanıtlamıştır. Hem kaçınma hem de kaygı boyutları için hesaplanan güvenirlik katsayıları, ölçeğin tutarlı ölçümler yaptığını göstermektedir.

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Her iki boyut da yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahiptir.

Kaçınma Boyutu: **.90**

Kaygı Boyutu: **.86**

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçeğin zaman içinde tutarlılığını ölçen test-tekrar test analizleri sonucunda aşağıdaki katsayılar elde edilmiştir:

Kaygı Boyutu: **.82**

Kaçınma Boyutu: **.81**

Faktör Analizi

YIYE-II'nin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizleri, ölçeğin teorik

beklentilere uygun olarak **iki alt boyutlu** bir yapı sergilediğini göstermektedir. Bu boyutlar, yetkin bağlanma literatüründe temel kabul edilen **Kaçınma** ve **Kaygı** faktörleridir.

Ölçek toplamda 36 maddeden oluşmakta olup, her bir faktör 18 madde ile temsil edilmektedir. Bu faktör yapısı, ölçeğin orijinal yapısına sadık kalınarak Türk örnekleminde doğrulanmış ve bağlanma boyutlarının ayrışmasıyla başarıyla sağlanmıştır.

Ölçek Bilgileri

Test Çeşidi: Uyarılama

Format: Öz bildirim ölçeği, 36 madde (2 alt boyut)

Derecelendirme: 7'li Likert tipi ölçek (1= hiç katılmıyorum - 7= tamamen katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler (Yakın romantik ilişkisi deneyimi olan bireyler)

Yaş Grubu: Yetkin popülasyonu

Popülasyon Detayları: Ölçeğin psikometrik değerlendirilmesi, Türk üniversite öğrencileri ve genel yetkin popülasyonu üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: İki faktörlü yapının geçerlik ve güvenirlik analizleri (iç tutarlılık, test-tekrar test, korelasyonel geçerlik) kullanılarak değerlendirilmiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türk örnekleminde uyarlanarak psikometrik özelliklerinin raporlandığı makalenin yayınlandığı yıl **2005**'tir. Ölçek, akademik araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Ticari veya klinik amaçlı kullanımı izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Emre Selçuk ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N., ve Uysal, A. (2005). Yetkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8(16), 1-11.

Makalenin orijinal bağlantısı: turkpsikolojiyazilari.com

Sorumlu Yazar İletişim: e118812@metu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [yakın-iliskilerde-yasantilar-envanteri-ii-toad.pdf](http://yakin-iliskilerde-yasantilar-envanteri-ii-toad.pdf)

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Maddeleri

YIYE-II, iki alt boyuttan ve toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Her iki alt boyut da 18'er madde içermektedir. Aşağıda her bir alt boyuta ait örnek bir madde sunulmuştur:

Kaçınma (18m): Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak bana zor gelir.

Kaygı (18m): Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.

ARABPSYCHOLOGY.COM